
Z najnowszych wydawnictw Instytutu Badań Literackich.

Biuletyn Polonistyczny 4/12, 28-32

1961

Artykuł został zdigitalizowany i opracowany do udostępnienia w internecie przez **Muzeum Historii Polski** w ramach prac podejmowanych na rzecz zapewnienia otwartego, powszechnego i trwałego dostępu do polskiego dorobku naukowego i kulturalnego. Artykuł jest umieszczony w kolekcji cyfrowej bazhum.muzhp.pl, gromadzącej zawartość polskich czasopism humanistycznych i społecznych.

Tekst jest udostępniony do wykorzystania w ramach dozwolonego użytku.

grodzonej ostatnio książki pt. "Casanova ou la dissipation", nawiązałem bliższą współpracę. Przygotowujemy razem artykuł do "Littérature Comparée" o pamiętnikach Casanovy, zwłaszcza o fragmencie dotyczącym jego pobytu w Polsce (ciekawe materiały udało mi się odnaleźć w Paryżu). Projektujemy poza tym edycję tomiku, który zawierałby zbiór Casanovianów dotyczących Polski. Bardzo owocne były dla mnie również kontakty z prof. Cazin, zwłaszcza w studiach nad Krasiokim. Wiele pomogły mi w kwerendach teatralnych kontakty z Centre Français du Théâtre, szczególnie cenna była stała i życzliwa pomoc p. Violette Novy, sekretarza tej instytucji.

Mieczysław Klimowicz
adiunkt Instytutu Badań Literackich
Wrocław

Z NAJNOWSZYCH WYDAWNICTW INSTYTUTU BADAŃ LITERACKICH

Zofia Szmydtowa: Rousseau - Mickiewicz i inne studia. Str. 352.
Cena zł 30.- Państwowy Instytut Wydawniczy.

Druga z kolei pozycja nowej serii IBL pt. Historia i Teoria Literatury (por. Biuletyn Polonistyczny zesz. 9, str. 23). Autorka omawia "dzieło i recepcję" Jana Jakuba Rousseau, a następnie w szeregu studiów wykazuje wpływ jego idei na poszczególne utwory Mickiewicza, od wierszy filomackich aż po wykłady paryskie i artykuły w "Trybunie Ludów". - W studiach zawartych w drugiej części książki autorka zajmuje się czynnikami gawędowymi w poezji Mickiewicza, problematyką i kompozycją "Grażyny" na tle jej rodowodu literackiego, ludowością "Grażyny", wreszcie "Morlachim w Wenecji" w przekładzie Mickiewicza.

Zofia Sinko: Powieść angielska osiemnastego wieku a powieść polska lat 1764-1830. Str. 248. Cena zł. 30.- Państwowy Instytut Wydawniczy.

Trzecia kolejna pozycja serii Historia i Teoria Literatury. Omówiwszy pokrótce przekłady powieści angielskiej na język polski w XVIII wieku i stwierdziwszy niewątpliwy silny wpływ tych przekładów na oryginalną twórczość polską okresu, autorka zajmuje się następnie szczegółowo zagadnieniem tego wpływu.

i ukazuje go w ośmiu obszernych rozdziałach (Warsztat tłumaczy - Powieść stanisławowska a Angliacy - Lektura ludzi oświeconych i dam modnych - Osiemnastowieczne remanenty - Angielski romans grozy i jego recepcja w Polsce - W szkole czułości - Śladami Yoricka - Tradycje oświeceniowe wciąż żywe).

Franciszek Pepłowski: Słownictwo i frazeologia polskiej publicystyki okresu Oświecenia i romantyzmu. Str. 370. Cena zł 40.-
Państwowy Instytut Wydawniczy.

Tom jest pierwszą opublikowaną pozycją podserii Teoria Literatury serii Historia i Teoria Literatury. Autor stwierdza we wstępie, że elementy słownictwa i frazeologii odgrywają bardzo doniosłą rolę w strukturze gatunków literackich, decydując przede wszystkim o ogólnym kształcie językowo-stylistycznym danego utworu lub całego gatunku. Swoje zainteresowanie się pod tym względem literaturą okresu Oświecenia i romantyzmu uzasadnia autor faktem, że w tym właśnie okresie kształtuje się nowoczesny język polski, jak również wówczas krystalizuje się styl i język naszej publicystyki.

Przedmiotem szczegółowej analizy przeprowadzonej w dalszej części książki jest słownictwo i frazeologia publicystyki dotyczącej dwu zagadnień: walki o niepodległość oraz życia politycznego i społecznego.

Stanisław Grzeszozuk: O "Satyrach" Krzysztofa Opalińskiego.
Str. 344. Cena zł 50.- Ossolineum.

VIII tom serii Studia Staropolskie.

W pierwszej części, nazwanej w podtytule "Próba syntezy", omawia autor na wstępie ogólną problematykę "Satyr", a następnie zajmuje się szczegółowo "doktryną" ekonomiczną Opalińskiego i jego poglądami społecznymi, ukazuje go jako krytyka ustroju politycznego Rzeczypospolitej, wydobywa zawarte w satyrach "przestrogi do naprawy obyczajów", a wreszcie oświetla stanowisko Opalińskiego wobec duchowieństwa, zagadnień etycznych i religijnych. Druga część rozprawy zajmuje się "Satyrami" jako dziełem artystycznym: autor omawia kolejno organizację artystyczną "Satyr", ich wiersz i język, technikę literacką, a wreszcie źródła literackie i miejsce utworu w literaturze staropolskiej.

Czesław Hernas: Hejnały staropolskie. Studium z historii poezji melicznej. Str. 282. Cena zł 45.- Ossolineum.

IX tom serii Studia Staropolskie.

Omówiwszy pokrótce folklor stróżowski, który uważa za główne źródło poezji hejnałowej, autor zajmuje się następnie hejnałami religijnymi (W kręgu pieśni "Na ranne powstanie" M. Reja - Hejnały adwentowe - Hejnały kolędowe), świeckimi (Hejnały pijackie - Hejnały polityczne - Hejnały dworskie - Hejnał ludowy) oraz hejnałami okresu zaborów, a z kolei, w szkicu materiałowym, omawia dzieje wyrazu "hejnał" i zagadnienie struktury tego gatunku literackiego. W obszernym aneksie zamieszczono teksty hejnałów reprezentujące omówione uprzednio ich rodzaje, autorstwa takich pisarzy, jak m.in. Rej, Grochowski, Kochowski, Hieronim i Zbigniew Morsztynowie, Olizarowski, Konopnicka, Wyspiański, oraz wiele tekstów anonimowych.

Maria Cytowska: Bibliografia druków urzędowych XVI wieku. Str. 220. Cena zł 35.- Ossolineum.

XI tom serii Książka w Dawnej Kulturze Polskiej.

W obszernym wstępie do tomu autorka zajmuje się drukiem urzędowym jako przedmiotem badań historyka prawa i bibliografa, omawia zakres i główne problemy bibliografii druków urzędowych oraz wymienia rekwizyty drukarskie używane w drukach urzędowych przez Wietora i jego wdowę, Łazarza Andrysowioa i drukarnię Łazarzową, wreszcie Szarffenberga i Szarffenbergera. Około 100-stronicowa Bibliografia wymienia i szczegółowo opisuje: I. Uchwały sejmowe (w wydaniach zbiorowych i osobnych), II. Konstytucje ziem zachowujących swą odrębność prawną, III. Zarządzenia królewskie, IV. Zarządzenia organów niższych.

Jak stwierdza autorka we Wstępie, opis bibliograficzny został zbudowany na schemacie stosowanym przez Piekarskiego i Budzyka, a praca Budzyka pt. "Bibliografia konstytucji sejmowych XVII wieku w Polsce" (wydana w tej samej serii w r. 1952) posłużyła jej za wzór przy opracowywaniu materiałów z wieku XVI.

Pierre Guiraud: Zarys wersyfikacji francuskiej. Str. 64. Cena
zł 12.- Ossolineum.

(Poetyka. Zarys encyklopedyczny. Dział III: Wersyfikacja. Metryki obcojęzyczne).

Jako czwarty z kolei tomik z zakresu metryk obcojęzycznych - pod redakcją Marii Dłuskiej (po pracach: K.Horálka, "Zarys dziejów czeskiego wiersza", M.Schlauch, "Zarys wersyfikacji angielskiej" oraz pracy zbiorowej pt. "Metryka grecka i łacińska") ukazała się rozprawa P.Guiraud pt. "Zarys wersyfikacji francuskiej". Autor omawia rozwój wersyfikacji francuskiej w układzie chronologicznym (Od początków do wiersza klasycznego - Od wiersza klasycznego do wiersza nowożytnego), a następnie zajmuje się językiem poetyckim i jego ewolucją.

Redaktorami naukowymi pracy są Maria Renata Mayenowa i Zdzisława Kopczyńska.

Julian Lewański: Dramaty staropolskie. Antologia. T.III-IV.
Str. 488+640. Cena zł. 100.- Państwowy Instytut Wydawniczy.

Wydawnictwo kontynuuje edycję rozpoczętą w r. 1959^{x)}, a przynoszącą zbiór tekstów teatralnych, w wielu wypadkach nieznanymi, wydobytych z rękopisów i pierwodruków. Opublikowane obecnie tomy przynoszą teksty pochodzące z końca XVI i początku XVII wieku, reprezentowane przez komedię sowizrzalską, intermedia plebejskie, intermedia teatru mieszczańskiego (tom III) oraz dworską komedię sowizrzalską, popularny dialog religijny i jezuicką scenę szkolną (tom IV). Znajdujemy tu więc sztuki reprezentujące - z jednej strony - środowiska rybałtowsko-żakowskie i widowiska religijne nasycone elementami rodzimej i laickiej dramaturgii, z drugiej - rozwijającą się wówczas szybko scenę jezuicką.

Zawarte w tomach teksty opatrzone są obszernymi przypisami o charakterze edytorsko-słownikowym.

x) - T.1.: Średniowieczny dramat liturgiczny - Komedia mieszczańska i moralitety, t. II: Polski dramat humanistyczny - Misteria. W tomie I obszerna rozprawa wstępna J.Lewańskiego, omawiająca materiał przewidziany do wydania w zamierzonych sześciu tomach publikacji.

Gabriela Zapolska: Dramaty. T.II. Str. XCII + 564. 22 tabl.

Cena zł 47.- Ossolineum.

Tom II "Dramatów", stanowiący kontynuację wydania krytycznego utworów dramatycznych G.Zapolskiej (por. Biuletyn Polonistyczny zesz. 9, str. 25), przynosi teksty dalszych sześciu dramatów: "Tamten", "W Dąbrowie Górniczej", "Sybir", "Car jedzie", "Jesiennym wieczorem", "Zaszumi las" - w opracowaniu Anny Raszewskiej. We wstępie do tomu Zbigniew Raszewski pisze o "Zapolskiej - pisarce teatralnej w latach 1896-1904", z którego to okresu pochodzą zawarte w tomie utwory.

Redaktorem naukowym "Dramatów" jest Ewa Korzeniewska.

CZASOPISMA POLSKIE

z okresu dwudziestolecia (1919-1939) w zbiorach Biblioteki IBL

Zamieszczony poniżej wykaz tytułów czasopism polskich z lat 1919-1939 opracowany został według zasad przyjętych dla wykazów czasopism z lat 1801-1850 i 1851-1918. Z powodu niemożności ustalenia dla niektórych tytułów dokładnych dat zakończenia wydawnictwa w wypadkach wątpliwych daty te zostały pominięte. Wobec zmienionych warunków politycznych dla tego okresu nie zachodziła potrzeba podziału czasopism na grupy według rejonów terytorialnych. Wykaz obejmuje czasopisma wychodzące na terenie Polski w ówczesnych granicach politycznych państwa.

1. Alma Mater Vilnensis. Wilno 1922-1930, 1932, 1933, 1935.

Jest: 1922-1932; N.1-10. (N.1. wyszedł jako jednodniówka "Dnia Akademika")

2. Almanach Nowej Sztuki. Warszawa 1924-1925. (kompl.)

3. Archeion. Warszawa 1927- (kont.)

Jest: 1927-1932. N. 1-10.

4. Archiwum do Dziejów Literatury i Oświaty w Polsce. Kraków 1878-1937

Jest: 1925. T. 15, cz.2; 1925/27. Ser. II.T. 1-4 (16-19).

5. Archiwum Komisji do Badania Historii i Filozofii w Polsce, Kraków 1915-

Jest: 1921/26 - 1937. T. 2-6.

6. Ateneum. Warszawa 1938-1939. N. 1-6, 1-3.